

Dosarul nr. 2r-410/23
2-21152517-01-2r-28092023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: A. Ciubotaru)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: A. Pahopol, R. Pulbere, A. Malfi)

DECIZIE

24 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Mariana Ursachi
Oxana Parfeni

examinând recursul declarat de Aurica Lelica și Valeriu Lelica, reprezentați de avocatul Roman Doroftei,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Snigur, Ruslan Snigur și Iraida Snigur împotriva lui Valeriu Lelica și Auricăi Lelica cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea depusă de Aurica Lelica cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și restituit apelul declarat de Aurica Lelica împotriva hotărârii din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

c o n s t a t ă :

La 13 octombrie 2021, Elena Snigur, Ruslan Snigur și Iraida Snigur au depus cerere de chemare în judecată împotriva lui Valeriu Lelica și Auricăi Lelica cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată (f. d. 3-5).

Prin hotărârea din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost admisă acțiunea.

S-a încasat de la Valeriu Lelica și Aurica Lelica, în mod solidar, în beneficiul Elenei Snigur, lui Ruslan Snigur și Iraidei Snigur suma de 328 338,81 de lei, cu titlu de prejudiciu material.

S-a încasat de la Valeriu Lelica și Aurica Lelica, în mod solidar, în beneficiul Elenei Snigur, lui Ruslan Snigur și Iraidei Snigur suma de 9 700 de lei, cu titlu de taxă de stat.

S-a încasat de la Valeriu Lelica și Aurica Lelica, în mod solidar în beneficiul Elenei Snigur, lui Ruslan Snigur și Iraidei Snigur suma de 9 100 de lei, cu titlu de cheltuieli pentru efectuarea expertizei extrajudiciare (f. d. 64, 73-78).

La 15 noiembrie 2022, Aurica Lelica a declarat apel împotriva hotărârii din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, prin care a solicitat repunerea în termenul de declarare a apelului, admiterea acestuia, casarea hotărârii primei instanțe, cu dispunerea rejudecării cauzei (f. d. 70-72).

Prin încheierea din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea depusă de Aurica Lelica cu privire la repunerea în termenul de declarare a apelului și restituit apelul declarat de Aurica Lelica împotriva hotărârii din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f. d. 85-87).

La 18 septembrie 2023, Aurica Lelica și Valeriu Lelica, reprezentați de avocatul Roman Doroftei, au declarat recurs împotriva încheierii din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea încheierii instanței de apel, cu restituirea cauzei spre rejudecare, la etapa primirii cererii de apel (f. d. 96-99).

În motivarea recursului, au indicat că nu au fost citați legal în instanța de fond și nici nu le-a fost comunicat dispozitivul hotărârii, deși instanța de judecată urma să identifice toate modalitățile de comunicare a actelor de procedură.

Totodată, au precizat că adresa unde locuiesc este mun. XXXXX, str. XXXXX, ap. XX, iar adresa indicată de către intimați este una eronată.

Prin urmare, au obiectat că dâșii au fost lipsiți de posibilitatea de a-și apăra efectiv interesele procesuale, iar pronunțarea incompletă de către instanța de apel asupra argumentelor acestora echivalează cu lezarea dreptului de acces la justiție.

La 12 octombrie 2023, Elena Snigur, Iraida Snigur și Ruslan Snigur au depus referință la recursul declarat de Aurica Lelica și Valeriu Lelica, solicitând respingerea acestuia și menținerea încheierii din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău (f. d. 106-109).

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Potrivit scrisorii de însoțire anexate la materialele dosarului, rezultă că copia încheierii recurate a fost expediată în adresa Auricăi Lelica și lui Valeriu Lelica, la 04 iulie 2023 (f. d. 88), însă lipsesc date care ar confirma recepționarea acestuia de către recurenți.

Totodată, se atestă că reprezentantul recurenților, avocatul Roman Doroftei, a recepționat copia încheierii contestate la 11 septembrie 2023, potrivit mențiunii consemnate (f. d. 94).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 18 septembrie 2023, în termenul legal.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) din Codul de procedură civilă, Curtea Supremă de Justiție examinează recursurile declarate împotriva încheierilor emise de către curțile de apel.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3

judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea încheierii instanței de apel, din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Potrivit art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, decizia instanței de recurs emisă după examinarea recursului împotriva încheierii rămâne irevocabilă din momentul emiterii. Decizia se plasează pe pagina web a instanței la data emiterii.

Conform art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Art. 113 din Codul de procedură civilă, prevede că dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Completul de judecată subliniază că art. 362 alin. (1), (3) din Codul de procedură civilă statuează că termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, dacă legea nu prevede altfel. Repunerea în termen de apel se face de către instanța de apel în cazurile și în ordinea prevăzute de art. 116.

În conformitate cu art. 116 alin. (1), (3), (4) din Codul de procedură civilă, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță. La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.). Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

În conformitate cu prevederile art. 369 alin. (1) lit. b) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelul a fost depus în afara termenului legal, iar apelantul nu solicită repunerea în termen sau instanța de apel a refuzat să efectueze repunerea în termen.

Completul de judecată stabilește că instanța de fond a examinat cauza civilă în procedură contencioasă generală, potrivit normelor prevăzute Codul de procedură civilă.

Materialele cauzei atestă că prin încheierea din 20 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, a fost acceptată spre examinare cererea depusă de Elena Snigur, Ruslan Snigur și Iraida Snigur împotriva lui Valeriu Lelica și Auricăi Lelica și s-a numit ședința de soluționare amiabilă a litigiului pentru data de 10 februarie 2022, ora 11:00, în Judecătoria Chișinău, sediul Centru, et. 9, bir. 919, fiind dispusă și citarea părților (f. d. 32-33).

Totodată, se constată că Aurica Lelica și Valeriu Lelica au recepționat copia încheierii din 20 octombrie 2021 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și copia cererii de chemare în judecată, la data de 03 decembrie 2021, fapt ce se confirmă prin semnătura aplicată de Valeriu Lelica pe avizul poștal de recepție nr. DS8005906010AS (f. d. 35).

Ulterior, la 24 februarie 2022, Aurica Lelica și Valeriu Lelica au recepționat citația pentru ședința de judecată din 16 mai 2022, ora 12:30, împrejurare ce se confirmă prin avizul poștal de recepție nr. DS8006218727AS (f. d. 43).

Mai mult, avizul poștal de recepție nr. DS8006902638AS, semnat de către Valeriu Lelica, certifică și faptul că la data de 07 iunie 2023, Aurica Lelica și Valeriu Lelica au recepționat copia încheierii din 19 mai 2022 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru, prin care a fost respinsă cererea depusă de Ruslan Snigur cu privire la asigurarea acțiunii (f. d. 53).

Prin urmare, Completul de judecată nu poate reține argumentele invocate de către Aurica Lelica, reprezentată de avocatul Roman Doroftei, atât în cererea de repunere în termen, cât și în cererea de recurs, precum că nu a fost citată legal pentru examinarea prezentei cauze.

În context, relevanță speței prezintă prevederile art. 102 alin. (4¹) din Codul de procedură civilă, care stabilește în mod expres că participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În continuare, instanța de recurs notează că dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 07 octombrie 2022, fiind publicat pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată în aceeași zi.

Potrivit scrisorii de însoțire anexate la actele dosarului, copia dispozitivului hotărârii judecătorești a fost expediată în adresa Auricăi Lelica la 10 octombrie 2022, însă corespondența dată a fost returnată în adresa instanței de judecată cu mențiunea „nereclamat” (f. d. 66, 68-69).

Astfel fiind, nu poate fi reținută obiecția invocată de către recurenți, precum că instanța de judecată nu a expediat dispozitivul hotărârii în modul și termenul prevăzut de art. 236 alin. (4) din Codul de procedură civilă.

În situația în care dispozitivul hotărârii judecătorești a fost pronunțat la 07 octombrie 2022, în temeiul art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de contestare cu apel a început a curge din ziua imediat următoare zilei de pronunțare a dispozitivului hotărârii judecătorești, adică începând cu data de 08 octombrie 2022, ultima zi a termenului fiind data de 07 noiembrie 2022 (zi de luni).

În sensul dat, Completul de judecată notează că art. 362 alin. (1) din Codul de procedură civilă, într-o manieră certă și clară, corelează termenul de 30 de zile de contestare cu data pronunțării dispozitivului hotărârii, dar nu cu data recepționării actului judecătoresc.

Mai mult, instanța de recurs ține să evidențieze că, la 02 noiembrie 2022, Aurica Lelica a depus în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cerere prin care a solicitat eliberarea dispozitivului hotărârii instanței de fond, fapt ce presupune, în mod firesc, că dânsa cunoștea, la acel moment, despre emiterea hotărârii nominalizate (f. d. 67).

Prin urmare, Aurica Lelica nu era lipsită de posibilitatea să-și valorifice cu bună-credință și diligență dreptul său procedural la o cale de atac prin depunerea apelului odată cu depunerea cererii din 02 noiembrie 2022 cu privire la eliberarea dispozitivului hotărârii.

Într-o altă ordine de idei, Completul de judecată mai constată că, deși Aurica Lelica a indicat în cererea de repunere în termen faptul că nu locuiește pe adresa unde a fost citată, și anume mun. XXXXX, str. XXXXX, ap. XX, aceasta nu a prezentat date în vederea probării existenței unei alte adrese de domiciliu valabile, contrar obligației ce îi revine conform art. 107 alin. (1) din Codul de procedură civilă.

De altfel, chiar și în antetul cererilor de apel și recurs, este indicată adresa mun. XXXXX, str. XXXXX, ap. XX, care este identică cu cea la care au fost recepționate înștiințările judiciare în instanța de fond.

În context, Curtea de Apel Chișinău, prin încheierea din 03 mai 2023, corect a respins cererea de repunere în termen și a restituit cererea de apel depusă de Aurica Lelica împotriva hotărârii din 07 octombrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, ca fiind depusă în afara termenului legal.

Cu referire la criticile invocate în recurs de către Valeriu Lelica, instanța de recurs nu consideră oportun de a le supune aprecierii, or, prin emiterea încheierii instanței de apel din 03 mai 2023, acestuia nu i-a fost lezat niciun drept procesual, în situația în care respingerea cererii de repunere în termen și restituirea apelului vizează doar apelanta Aurica Lelica, iar Valeriu Lelica nu și-a valorificat dreptul său de a depune apel împotriva hotărârii instanței de fond.

Instanța de recurs notează că omiterea termenului legal de declarare a apelului nu poate fi imputat instanței de judecată, dat fiind faptul că în sensul art. 56 alin. (3) și art. 61 din Codul de procedură civilă, participanții la proces sunt obligați să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Completul de judecată remarcă că prin impunerea unor termene limită în vederea valorificării drepturilor pretinse a fi lezate se urmărește o bună administrare a justiției și asigurarea securității raporturilor juridice.

Completul de judecată accentuează că legiuitorul, prin stabilirea unui termen de declarare a apelului, a urmărit: asigurarea celerității procesului civil în întregime, în special luându-se în considerare și fazele facultative ale procesului civil, cum ar fi executarea silită, apelul; stimularea persoanelor care dispun de

dreptul la apel de a-l valorifica într-un termen prevăzut de lege; asigurarea stabilității raporturilor juridice constatate prin hotărârea primei instanțe, întrucât acestea nu pot să rămână până la infinit sub amenințarea pronunțării unei noi soluții; oferirea participanților la proces a unei perioade suficiente de a lua cunoștință de materialele dosarului și de a formula motivarea cererii de apel.

Prin prisma respectării dreptului de acces liber la justiție, garantat de art. 6 § 1 din Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, art. 20 din Constituția Republicii Moldova și art. 5 din Codul de procedură civilă, relevat și în jurisprudența CtEDO, precum și dreptul la un recurs efectiv garantat de art. 13 din Convenție, circumstanțele relatate denotă că recurenții au neglijat dreptul de valorificare a drepturilor procedurale în sensul și termenul stabilit de legiuitor.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, iar argumentele invocate în recurs sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a respinge recursul și a menține încheierea recurată.

În conformitate cu art. 427 lit. a), art. 428 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e :

Se respinge recursul declarat de Aurica Lelica și Valeriu Lelica, reprezentați de avocatul Roman Doroftei.

Se menține încheierea din 03 mai 2023 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Elena Snigur, Ruslan Snigur și Iraidă Snigur împotriva lui Valeriu Lelica și Auricăi Lelica cu privire la repararea prejudiciului material și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni